

"Binanın yapılması zamanında, aynı günde şark, şimal, garp, cenuptan o cevherli taşlar kolaylıkla celb olup yapıldığını görsen, hiç şüphən kalır mı ki, o kasrı yapan usta, bütün küre-i arza hükmeden bir hâkim-i mucizekârdır?" izah?

Temsilin her noktasını hakikate tatbik etmek gerekmiyor. Bina örneği bir temsil olup hakikati anlamamızda bir vesile bir araçtır. Vesile ve araçların her hususu ya da akla çağrıştırdığı her anlam hakikate tatbik edilmez.

Mesela, "**Aslan gibi adam.**" denildiğinde, adamın güçlü ve cesur olduğu anlaşılır; aslanın kuyruğu, pençesi, dişleri adama tatbik edilmez.

Taşların bir anda dört bir taraftan toplatılması, İlahi kudretin her şeye mükemmel bir şekilde nüfuz etmesini akla yaklaştıran bir temsil bir örnektir. Bu temsilin bazı kusur ya da eksikleri hakikate ölçü tutulamaz. Tutulursa temsilin edebi misyonu anlaşılmamış demektir.

Hiçbir teknik imkan olmadan birisi kalkıp dört bir taraftan muhtelif malzemeleri kısa bir süre içinde topluyorsa, bu harika bir şey addedilir. Ve bunu yapan da harika bir kudrete sahip demektir. Temsili bu imkan ve şartlar içinde anlamak gerekiyor.